

آیین نامه تاسیس و ارزیابی عملکرد واحدهای پژوهشی دانشگاه

مصوب ۹۸/۳/۱۸

مقدمه

با توجه به نقش پژوهش‌های کیفی، هدفمند و تقاضامحور در ارتقاء جایگاه و رتبه علمی دانشگاه صنعتی سهند، بسترسازی تعامل با سازمان‌ها، ارگان‌ها و صنایع تولیدی و خدماتی، افزایش پژوهش‌های تقاضامحور و فراهم‌سازی محیط مناسب برای پژوهش‌های بین‌رشته‌ای امری ضروری است. بر این اساس و با توجه به تقویض اختیارات از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به دانشگاه، تاسیس و ارزیابی واحدهای پژوهشی دانشگاه صنعتی سهند مطابق آیین‌نامه زیر خواهد بود.

ماده ۱- اهداف ایجاد واحدهای پژوهشی

- ۱- هدایت فعالیت‌های پژوهشی به سمت اولویت‌های پژوهشی و فناوری کشور
- ۲- ایجاد زمینه پژوهش‌های کلان و میان‌رشته‌ای
- ۳- ارتقای کیفیت و هم‌افزایی فعالیت‌های پژوهشی و فناوری برای تحقق اهداف برنامه‌های راهبردی مصوب
- ۴- استفاده بهینه از نیروی انسانی متخصص برای تشکیل گروه‌های پژوهشی کارآمد
- ۵- بسترسازی مناسب برای هدایت پژوهش‌ها در راستای ایجاد فناوری به منظور پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه و کاربردی شدن دستاوردهای پژوهشی
- ۶- تنوع‌بخشی به منابع مالی دانشگاه با اولویت کسب ثروت از فعالیت‌های پژوهشی و فناوری
- ۷- ایجاد هم‌افزایی به منظور انجام پژوهش‌های بنیادین، پایدار و ایجاد دانش در یک یا چند حوزه

ماده ۲- انواع واحدهای پژوهشی

- ۱- آزمایشگاه تحقیقاتی: نوعی واحد در حوزه‌های علوم تجربی یا نظری است که شرایط، امکانات و زیرساخت‌های یک یا چند برنامه پژوهشی را فراهم می‌کند و در آن حداقل سه نفر عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی سهند با محوریت مسئله یا محصولی خاص به همراه پژوهشگران ارشد، دکتری، پسادکتری و دانشجویان تحصیلات تكمیلی فعالیت می‌کنند.
- ۲- گروه یا هسته پژوهشی: نوعی واحد در حوزه‌های علوم تجربی یا نظری است که در حوزه‌های مختلف علوم با همکاری گروهی (حداقل ۵ عضو هیات علمی) از اعضای هیات علمی یا پژوهشگران یک یا چند دانشکده برای اجرای برنامه یا موضوع پژوهشی تاسیس می‌شود.

- ۳- مرکز تحقیقات: نوعی واحد در حوزه‌های علوم تجربی یا نظری است که حداقل دو هسته پژوهشی دارد.
- ۴- پژوهشکده: نوعی واحد در حوزه‌های علوم تجربی یا نظری است که حداقل از سه هسته پژوهشی تشکیل می‌شود. حوزه فعالیت پژوهشکده دو یا چند رشته‌ای بوده و حضور اعضای هیات علمی با تخصص‌های گوناگون و از دانشکده‌های مختلف لازمه فعالیت موثر و مفید آن می‌باشد.

ماده ۳- ارکان واحدهای پژوهشی

- ۱- پس از کسب مجوز فعالیت واحد پژوهشی، یک شورای سه الی پنج نفره وظیفه راهبری واحد پژوهشی را بر عهده خواهند داشت. این شورا مسئول تدوین و اعمال سیاست‌های داخلی و اجرایی نمودن برنامه واحد پژوهشی از طریق رئیس آن می‌باشد. شورای راهبری مسئول و پاسخگوی عملکرد واحد پژوهشی می‌باشد.

تبصره ۱: اعضای شورای راهبری آزمایشگاه، هسته و مرکز تحقیقات شامل سه نفر می‌باشد که یک نفر توسط رئیس دانشکده پشتیبان از اعضای فعال واحد، یک نفر توسط اعضای هیات موسس و یک نفر توسط معاون پژوهش و فناوری دانشگاه از بین اعضای هیات موسس انتخاب خواهد شد.

تبصره ۲: اعضای شورای راهبری پژوهشکده شامل پنج نفر می‌باشد که دو نفر توسط رئیس دانشکده‌های پشتیبان از اعضای فعال واحد، دو نفر توسط اعضای هیات موسس و یک نفر توسط معاون پژوهش و فناوری دانشگاه از بین اعضای هیات موسس انتخاب خواهد شد.

تبصره ۳: احکام همه اعضای شورای راهبری واحد توسط معاون پژوهش و فناوری دانشگاه برای یک دوره دو ساله صادر می‌شود.

تبصره ۴: شورای راهبری واحد حداقل هر ماه یک بار تشکیل جلسه داده و صورت جلسات خود را به اداره پژوهش دانشگاه ارسال می‌نماید. عدم تشکیل جلسات شورای راهبری و یا نامنظم بودن آن از شاخص‌های مهم ارزیابی عملکرد واحد پژوهشی می‌باشد.

۲-۳- رئیس واحد پژوهشی: شورای راهبری واحد فردی مناسب را به عنوان رئیس واحد به اداره پژوهش پیشنهاد می‌نماید که با تایید معاون پژوهش و فناوری دانشگاه و حکم رئیس دانشگاه به این مسئولیت منصوب می‌گردد. رئیس واحد پژوهشی بالاترین مقام اجرایی واحد پژوهشی است که موظف به اداره هرچه بهتر فعالیت‌های واحد در چارچوب مقررات دانشگاه و سیاست‌ها و برنامه‌های تعیین شده از طرف شورای راهبری واحد می‌باشد.

تبصره ۱: مدت دوره ریاست واحدهای پژوهشی دو ساله بوده و حداقل برای دو دوره متوالی می‌توان حکم ریاست واحد را برای یک نفر صادر نمود.

تبصره ۲: به رئیس واحد پژوهشی در هر سال با نظر معاون پژوهش و فناوری به ترتیب ۱، ۲، ۳ و ۴ واحد کسر موظفی برای آزمایشگاه تحقیقاتی، هسته پژوهشی، مرکز تحقیقاتی و پژوهشکده تعلق می‌گیرد.

تبصره ۳: در صورت تعدد مسئولیت رئیس واحد پژوهشی، حداقل واحد کسر موظفی متناسب با صرفاً یکی از مسئولیت‌های وی منظور خواهد شد.

۳-۳- کادر علمی و تخصصی واحد پژوهشی: تیم و یا تیم‌هایی متشكل از اعضای هیات علمی و کارشناسان دانشگاه، محققین و متخصصین خارج از دانشگاه، پژوهشگران پسادکتری و دانشجویان تحصیلات تکمیلی مجریان فعالیت‌های پژوهشی تحت نظر و هدایت رئیس واحد پژوهشی هستند. واحد پژوهشی اجازه دارد که هر محقق و یا کارشناس را بر اساس ضرورت از خارج دانشگاه با پرداخت حق‌الزحمه و دیگر حقوق قانونی وی بدون ایجاد تعهد برای دانشگاه به خدمت بگیرد. هزینه‌های پرسنلی از محل منابع مالی حاصل از بودجه قراردادهای پژوهشی واحد پژوهشی قابل پرداخت می‌باشد.

تبصره ۱: دانشگاه صرفا برای هر پژوهشکده، پس از ارزیابی موفق در دو سال متوالی، یک نفر کارشناس در نظر خواهد گرفت. دانشکده یا دانشکده‌های پشتیبان در دو سال اول تاسیس مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده‌ها همکاری لازم در امور جاری این واحدهای پژوهشی را خواهد داشت.

تبصره ۲: حضور محققین و متخصصین خارج از دانشگاه با اخذ مجوزهای لازم از معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه و با مسئولیت رئیس واحد امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۴ - روش تاسیس واحدهای پژوهشی

یک گروه، متناسب با واحدهای پژوهشی تعریف شده، از اعضای هیات علمی دانشکده‌ها و سایر متخصصین با همفکری و هماهنگی و بر اساس اطلاعات و آگاهی‌های خود از نیازها و شرایط موجود تصمیم به تاسیس واحد پژوهشی می‌گیرند. این گروه برای تحقق تصمیم خود و به عنوان هیات موسس بایستی مراحل زیر را طی نمایند:

۱-۴- تهیه پیشنهاد برای تاسیس هر واحد پژوهشی: باید پیشنهادی تهیه و برای بررسی به اداره پژوهش ارسال گردد. این پیشنهاد حداقل باید شامل موارد زیر باشد:

- بیان هدف: در این قسمت باید به صراحت، وضوح و اختصار هدف از تشکیل واحد پژوهشی مشخص شود.
- بیان ماموریت و حوزه فعالیت: در پیشنهاد باید به صورت مختصر و مفید ماموریت و حوزه فعالیت واحد پژوهشی تعریف شود تا بر اساس آن ارزیابی های آتی از فعالیت های واحد پژوهشی صورت گیرد.
- شرح فعالیت ها: فعالیت هایی که توسط واحد پژوهشی صورت خواهد گرفت که می تواند شامل اجرای پروژه های تحقیقاتی، ارائه مشاوره، برگزاری کارگاه آموزشی و ... باشد بایستی به همراه جزئیات آنها بیان شود.
- هیات موسس و دانشکده های پشتیبان: لیست اعضای هیات موسس و دانشکده های پشتیبان در واحد پژوهشی در پیشنهاد مشخص و رزومه اعضای هیات موسس پیوست شود.
- معرفی پژوهشگران: معرفی حداقل سه پژوهشگر برای هر آزمایشگاه تحقیقاتی (حداقل دو نفر عضو هیات علمی با مدرک دکتری) و حداقل پنج پژوهشگر (حداقل سه نفر عضو هیات علمی با مدرک دکتری) برای هر هسته پژوهشی که از این تعداد بایستی یک نفر به عنوان پژوهشگر شاخص معرفی گردد.

تبصره ۱: عضویت حداکثر یک پژوهشگر خارج از دانشگاه در هر هسته پژوهشی بلامانع است.

تبصره ۲- پژوهشگر شاخص باید دارای حداقل دو طرح پژوهشی پایان یافته و ۵۰ امتیاز پژوهشی از سایر دستاوردهای پژوهشی شامل مقالات علمی- پژوهشی چاپ شده در نشریات معتبر و یا اختراع دارای تاییدیه از مراجع ذیصلاح باشد.

تبصره ۳- برای سایر پژوهشگران ارائه مدارک انجام یک طرح پژوهشی خاتمه یافته (به عنوان مجری) یا حداقل ۲۰ امتیاز از سایر دستاوردهای پژوهشی شامل مقالات علمی- پژوهشی چاپ شده در نشریات معتبر و یا اختراع دارای تاییدیه از مراجع ذیصلاح در حوزه فعالیت پژوهشی هسته الزامی است.

تبصره ۴- بنا به تشخیص معاون پژوهش و فناوری دانشگاه، ۲۰ امتیاز از سایر دستاوردهای پژوهشی شامل مقالات علمی- پژوهشی چاپ شده در نشریات معتبر و اختراع دارای تاییدیه از مراجع ذیصلاح می تواند جایگزین یک طرح پژوهشی خاتمه یافته در تبصره ۲ در نظر گرفته شود.

تبصره ۵- حداقل اعتبار طرح های پژوهشی مورد اشاره ۵۰۰ میلیون ریال بوده و قراردادهای مربوطه بایستی از طریق معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه با کارفرما منعقد شده باشد.

تبصره ۶- اعضای هیات علمی با سابقه خدمت زیر سه سال برای همکاری به عنوان سایر پژوهشگران از شروط تبصره ۳ مستثنی هستند.

تبصره ۷- هر عضو هیات علمی می تواند همزمان فقط در یک واحد پژوهشی به عنوان پژوهشگر اصلی عضویت داشته باشد. همکاری عضو هیات علمی با واحدهای پژوهشی دیگر به عنوان پژوهشگر غیر اصلی بلامانع می باشد. در صورتی که واحد پژوهشی تقاضامحور بوده و با حمایت صنایع یا سازمان ها تشکیل بشود پژوهشگران اصلی آن واحد با نظر معاون پژوهش و فناوری می توانند در سایر واحدهای پژوهشی دانشگاه نیز به عنوان پژوهشگر اصلی فعالیت نمایند.

- توجیه ضرورت تاسیس: بایستی دلایل مبنی بر عدم امکان انجام فعالیت های مورد نظر در واحدهای پژوهشی موجود و ضرورت تاسیس واحد پژوهشی پیشنهادی و همچنین مزایای پیش بینی شده از ایجاد آن ارائه گردد.
- ساختار تشکیلاتی: بایستی ساختار تشکیلاتی واحد شامل مدیریت و بخش های اجرائی، تخصصی و پشتیبانی لحاظ شود.
- فضا و امکانات موردنیاز: بایستی فضا، آزمایشگاه ها، دفاتر، امکانات و تجهیزات موردنیاز شامل آنچه که موجود است و آنچه که از دانشکده و یا دانشگاه درخواست می شود مشخص گردد. در این رابطه تاییدیه کتبی دانشکده یا دانشکده ها مبنی بر تامین موارد عنوان شده باید ارائه شود.

بودجه: بودجه موردنیاز برای انجام ماموریت واحد، منابع و چگونگی تامین آن باید معلوم و تاییدیه‌های لازم اخذ شده باشد و برنامه و بودجه دو ساله برای آزمایشگاه‌های تحقیقاتی و هسته‌های پژوهشی، سه ساله برای مراکز تحقیقاتی و پنج ساله برای پژوهشکده‌ها ارائه شود.

• محل استقرار: محل استقرار آزمایشگاه و مرکز تحقیقاتی می‌تواند توسط دانشکده یا دانشکده‌های ذیربسط و یا معاونت پژوهش و فناوری تامین شود. محل استقرار پژوهشکده‌ها توسط معاونت پژوهش و فناوری تامین می‌شود. در هر صورت محل استقرار واحد پژوهشی باید در برنامه اعلام و مورد تایید دانشکده یا دانشکده‌ها و یا معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه قرار گرفته باشد.

۲-۴- کسب موافقت‌های اولیه: هیات موسس قبل از ارائه پیشنهاد خود برای بررسی و تصویب، لازم است موافقت مراجع مرتبط از جمله دانشکده‌های ذیربسط و مراکز و سازمان‌های متقاضی تاسیس واحد پژوهشی خارج از دانشگاه در صورت وجود را اخذ و ارائه نمایند.

۳-۴- درخواست مجوز: پیشنهاد تهیه شده به همراه موافقت‌های اولیه و سایر موارد ممکن جهت بررسی و شروع فرایند صدور مجوز به اداره پژوهش دانشگاه ارسال می‌گردد.

ماده ۵- بررسی درخواست و صدور مجوز تاسیس واحد پژوهشی

پیشنهاد تاسیس واحد پژوهشی توسط کارگروه واحدهای پژوهشی، متشکل از مدیر امور پژوهشی و مدیر امور فناوری دانشگاه و یکی از محققین شاخص دانشگاه به انتخاب معاون پژوهش و فناوری، بررسی کارشناسی شده و همراه با یک گزارش به معاون پژوهش و فناوری دانشگاه ارائه می‌شود. صدور مجوز تاسیس واحد پژوهشی منوط به تایید معاون پژوهش و فناوری دانشگاه و تصویب در شورای دانشگاه و هیات امنی دانشگاه خواهد بود. با صدور مجوز تاسیس، واحد پژوهشی اقدامات لازم برای شروع فعالیت را انجام خواهد داد.

تبصره: واحدهای پژوهشی دارای مجوز قطعی از وزارت عتف نیاز به مجوز تاسیس نخواهند داشت ولی ادامه فعالیت آنها منوط به ارزیابی عملکرد سالانه‌ی آنها خواهد بود.

ماده ۶- ارزیابی عملکرد

واحد پژوهشی در پایان هر سال از تاریخ اخذ مجوز، گزارش سالانه‌ای را (در قالب فرم‌های مخصوص) با امضای کلیه اعضا شورای راهبری خود به اداره پژوهش دانشگاه باید ارسال نماید. این گزارش باید فعالیت‌های واحد پژوهشی در طی یک سال سپری شده، ماموریت‌های انجام شده و برنامه‌های در حال اجرا و دارائی‌های موجود خود را بیان نماید. در صورت وجود تغییرات در برنامه‌های استراتژیک واحد، موارد بایستی به وضوح و صراحة ذکر شوند. کارگروه واحدهای پژوهشی پس از بررسی گزارش و مقایسه آن با برنامه سالیانه واحد پژوهشی، آن را به همراه گزارش تحلیلی خود (در قالب فرم‌های مخصوص) به معاونت پژوهش و فناوری ارسال می‌نماید. ادامه کار واحد پژوهشی در سال بعد منوط به نظر مساعد شورای دانشگاه نسبت به عملکرد سال گذشته خواهد بود.

در سال پایانی مجوز، واحد پژوهشی باید گزارش مبسوطی از فعالیت‌ها و دستاوردهای خود تهیه و به اداره پژوهش دانشگاه ارسال نماید. این گزارش و گزارش تهیه شده توسط کارگروه واحدهای پژوهشی در مورد آن، مبنای تصمیم‌گیری نسبت به ادامه، تبدیل وضعیت و یا خاتمه فعالیت واحد پژوهشی خواهد بود.

ماده ۷- امور مالی واحدهای پژوهشی

۱- کلیه قراردادهای منعقده با موسسات و سازمان‌های خارج از دانشگاه فقط با امضاء معاون پژوهش و فناوری دانشگاه صورت می‌گیرد و پس از آن با توجه به آیین‌نامه‌های جاری به واحد پژوهشی سپرده می‌شود.

۲-۷- مبالغ دریافتی حاصل از اجرای قراردادهای پژوهشی پس از کسر بالاسری مصوب دانشگاه به واحد پژوهشی پرداخت می‌گردد. سهم واحد پژوهشی از بالاسری یک سوم و سهم دانشکده یا دانشکده‌های پشتیبان از بالاسری یک هفتم، پس از کسر ۳٪ مربوط به توانمندی‌های خواهد بود.

تبصره: سهم بالاسری واحد پژوهشی بر اساس برنامه سالیانه واحد و با نظر رئیس واحد در راستای توسعه زیرساخت‌ها، تجهیزات و مواد مصرفی هزینه می‌گردد.

۳-۷- میزان حمایت مالی معاونت پژوهش و فناوری از محل اعتبارات پژوهشی دانشگاه، در قالب تجهیزات و طرح‌های پژوهشی، بسته به نوع واحد پژوهشی و امتیازات مکتبه، بر اساس پیشنهاد شورای پژوهشی و تصویب هیات رئیسه دانشگاه تعیین خواهد شد.

ماده ۸- معیارهای ارزیابی عملکرد واحدهای پژوهشی

ارزیابی عملکرد واحدهای پژوهشی برای ادامه فعالیت و همینطور بهره‌مندی از تسهیلات معاونت پژوهش و فناوری بر اساس معیارهای زیر خواهد بود:

۱-۸- وجود یک پایگاه اطلاعاتی فعال که بتواند در جذب پژوهشگران پسادکتری مورد توجه کاربران داخلی و خارجی بوده و در آن برنامه‌های راهبردی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت مشخص شده و تجربیات مرکز در انجام پژوهش‌های تحقیقاتی، جذب حمایت‌های مالی از سازمان‌های مختلف برای اجرای پژوهش‌های تقاضامحور در قالب دوره‌های پسادکتری و رساله‌ها و پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی و ... در معرض دید کاربران قرار گیرد (حداکثر ۵ امتیاز).

۲-۸- گزارش طرح‌های پژوهشی بروز دانشگاهی خاتمه یافته (بدون سقف)

۳-۸- مقالات چاپ شده در نشریات علمی-پژوهشی معتبر (بدون سقف)

۴-۸- مقالات ارائه شده در کنفرانس‌ها (حداکثر ۳۰ امتیاز)

۵-۸- ترجمه، تالیف و تصنیف کتاب (حداکثر ۴۰ امتیاز)

۶-۸- ثبت اختراع دارای تاییدیه علمی از مراجع ذی صلاح (بدون سقف)

۷-۸- جذب گرنت (تخصیص یافته) خارج از دانشگاه (بدون سقف)

۸-۸- کسب جوایز معتبر استانی، منطقه‌ای، کشوری و بین‌المللی (بدون سقف)

تبصره: برای ارزیابی واحد پژوهشی در آدرس‌دهی مقالات ذکر نام و آدرس واحد پژوهشی الزامی است. امتیاز هر کدام از موارد بندهای ۲ الی ۸ این ماده مطابق ماده ۳ آیین‌نامه ارتقاء اعضای هیات علمی محاسبه خواهد شد.

۹-۸- احداث، راهاندازی و تجهیز آزمایشگاه‌های مرتبط با موضوع واحدهای پژوهشی بدون حمایت مالی دانشگاه (بدون سقف، به ازای هر دویست میلیون ریال ۱ امتیاز منظور خواهد شد).

۱۰-۸- جذب حمایت‌های مالی برای دوره‌های پسادکتری از سازمان‌ها، صنایع و سایر ارگان‌ها (حداکثر ۱۰ امتیاز، هر پژوهشگر پسادکتری ۵ امتیاز)

۱۱-۸- جذب حمایت‌های مالی برای پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی از سازمان‌ها، صنایع و سایر ارگان‌ها (حداکثر ۲۰ امتیاز، هر رساله دکتری ۵ امتیاز و هر پایان‌نامه کارشناسی ارشد ۲ امتیاز)

۱۲-۸- برگزاری کارگاه‌های آموزشی، پژوهشی و ارائه خدمات مشاوره‌ای (حداکثر ۱۰ امتیاز، هر مورد ۲ امتیاز)

۱۳-۸- برگزاری همایش‌های مرتبط با تخصص واحد پژوهشی بدون نیاز به حمایت مالی دانشگاه (حداکثر ۲۰ امتیاز، هر همایش تا ۱۰ امتیاز)

۱۴-۸- عقد تفاهم‌نامه‌های استانی، منطقه‌ای، کشوری و بین‌المللی با اطلاع و تایید معاون پژوهش و فناوری (حداکثر ۱۰ امتیاز، هر تفاهم‌نامه به ترتیب ذکر شده، ۱، ۲، ۳ و ۴ امتیاز)

۱۵-۸- فراهم کردن فرصت شغلی برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی بدون حمایت مالی دانشگاه (حداکثر ۱۰ امتیاز، هر قرارداد همکاری ۵ امتیاز)

۱۶-۸- برگزاری منظم جلسات شورای راهبری واحد، اجرای مصوبات آن و ارسال گزارش منظم به اداره پژوهش دانشگاه (حداکثر ۵ امتیاز)

۱۷-۸- وجود هسته‌های اضافه بر حداقل مورد نیاز برای تشکیل مرکز تحقیقاتی یا پژوهشکده (هر هسته اضافی حداکثر ۱۰ امتیاز)

ماده ۹- شورای مراکز تحقیقاتی

برای هماهنگی بهتر امور مربوط به واحدهای پژوهشی، شورای مراکز تحقیقاتی با ترکیب زیر تشکیل خواهد شد:

- معاون پژوهش و فناوری دانشگاه (رئیس شورا)
- مدیر امور پژوهشی (دبیر شورا)
- مدیر امور فناوری و کارآفرینی
- مدیر مرکز رشد و واحدهای فناور
- مدیر مرکز نوآوری
- روسای واحدهای پژوهشی دارای مجوز از دانشگاه یا وزارت عtf
- رئیس آزمایشگاه مرکزی

ماده ۱۰- تصویب

این آیین‌نامه به منظور ساماندهی واحدهای پژوهشی دانشگاه صنعتی سهند تهیه شده و در تاریخ ۹۸/۰۳/۱۸ در ۱۰ ماده و ۱۹ تبصره به تصویب هیات رئیسه دانشگاه رسید و از تاریخ تصویب در هیات امنا قابل اجرا می‌باشد.